

gevolg bezig met de commerciële activiteiten en de vzw behartigt de lonen.

Sociale rechten & subsidies versus de cowboystijl

Hillaert: De wettelijke voorzieningen voor de popmuzikant zijn beperkt. Een voorbeeld? De meeste artiesten worden niet betaald wanneer ze de studio ingaan. Dat is eigenlijk onwettig, want de artiest is op dat moment aan het presteren. Wel, zelfs de platenfirma's begrijpen niet dat iemand daarvoor een loon zou moeten krijgen. Pas op, ik heb het nu niet over sessiemuzikanten, hé. Die worden natuurlijk per opdracht betaald. Ik heb het over de artiest die een platencontract heeft. De platenfirma gaat uit van een budget voor een plaat waarin aan alle aspecten wordt gedacht – studiohuur, materiaalhuur, sessiemuzikanten, een producer – maar niet aan de artiest. Dat kan eigenlijk niet. Wij proberen een deel van het opnamebudget, meestal het voorschot, over te maken aan de vzw, zodat de artiest een loon kan ontvangen.

Het is eigenlijk nog altijd niet duidelijk hoe een popartiest moet werken. Men gaat ervan uit dat de organisator de sociale zekerheid betaalt, maar dat gebeurt niet. Het is evenmin duidelijk wie de artiest moet betalen tijdens het creatieproces. Dat is een groot verschil met de theatersector, ook qua mentaliteit. Bij *Plage Tattoo*, een productie van Zita Swoon, Les Ballets C de la B en Dirk Roofthoof – maar die is nu weggefallen –, hadden Transparant voor Dirk Roofthoof en Les Ballets C de la B voor Koen Augustijnen een duidelijk eisenpakketje klaar, en wij zitten daar tussen als brave beestjes die eigenlijk niet veel eisen, of niet weten wat zij mogen eisen. De discrepantie in de lonen tijdens de creatieperiode is enorm! Dirk heeft natuurlijk een status, maar van de muzikanten wordt bijna verwacht dat ze gratis zouden meecreëren! De theatersector functioneert ook anders. Ik merk nu, bijvoorbeeld bij het boeken van die tour dit najaar en volgend jaar, dat theater en popmuziek met totaal andere snelheden werken. Ik weet nu nog altijd niet wat ik in mei ga doen met Zita Swoon. Er kan nog altijd vanalles gebeuren. Bij het theater is dat onmogelijk, maar men gaat er wél nog altijd van uit dat dat popgroepje zich wel zal aanpassen aan de theaterwereld. En dan heb ik het niet alleen over de planning, maar ook financieel en zo... Wij zijn cowboys hè. Popmuziek: dat is cowboystijl.

Waarom gaat iedereen ervan uit dat het creatieproces van een popmuzikant gratis moet zijn? De platenfirma denkt: als die plaat uit is, zal hij wel veel centen verdienen met zijn royalties! Ondertussen wordt in de meeste con-

tracten elke kost – tot de koffie die gedronken wordt bij de onderhandeling – verhaald op de artiest. Die schuld is dus enorm en maakt het voor een platenfirma gemakkelijk om vat te krijgen op een artiest en hem zelfs te gaan manipuleren.

Wanneer een circusartiest of een goochelaar voor een tv-show gevraagd wordt, dan komt die niet gratis, maar van popmuzikanten verwacht men dat ze er nog bij op hun knieën gaan zitten ook, om te bedanken dat ze naar de studio mógen komen. Ze worden niet betaald, want dat is toch promotie, zeker? En dat is niet alleen dat tv-station, ook de platenfirma vindt dat de artiest dat móet doen. Dank zij óns mag je in dat tv-programma komen, zo wordt er geredeneerd. Ik vind dat je daar als manager constant tegen moet vechten. In de contracten die ik de jongste jaren heb afgesloten is die *recoup* (het recupereren van onkosten op de royalties van de artiest, nvdr) nog altijd aanwezig, maar met mate. Warner Music betaalt nu lonen uit wanneer Zita Swoon een week naar Engeland gaat. Natuurlijk is dat nog altijd gedeeltelijk *recouppable* op hun royalties. Maar ze hebben begrepen dat een artiest moeilijk op een bak bier en twee pistolets per dag kan leven en 's nachts ergens in een vochtig kot mag gaan slapen – want dat is toch rock 'n roll, hé. Bedank ons maar dat je bij ons hebt mógen tekenen. Heb je het geluk dat je morgen opgepikt wordt door het publiek en dat je massaal veel gaat verkopen, dan word je door de platenfirma op een schoteltje rondgedragen en kan je beginnen verdienen, maar voordien?

Etcetera: Nochtans is het risicodragend onderdeel van de platenfirma in de beginfase eigenlijk beperkt, niet? Zeker als je de mogelijke verdienste bekijkt. De platenindustrie investeert steeds minder in mensen – in artiesten – dan in producten en engageert zich enkel zolang het product loopt. In het theater ligt dat anders. In een aantal Vlaamse productiehuzen kiest men duidelijk voor een artiest. Men redeneert: dat is een interessante mens, met een mogelijk interessant parcours, op termijn zitten daar verschillende mogelijke producties in. Men kijkt vooral naar het artistieke groeipotentieel. Net zo goed een soort 'investering', maar wel één op langere termijn.

Hillaert: Die mentaliteit hangt ook nauw samen met de recente veranderingen in de mediasector. Als je naar de radio luistert, merk je dat. Ze werken allemaal met een *selector*, een computer die het programma samenstelt op basis van bepaalde criteria. Het wordt hoe langer hoe moeilijker om een plaat op de radio te krijgen. Een platenfirma gaat dan ook almaar selectiever te werk. Ze halen veel binnen. Ie-

dereen krijgt een beetje geld om iets in elkaar te knutselen. Dan smijten ze die plaatjes tegen de muur en als er ééntje blijft plakken, investeren ze erin. Als je de tonnen releases ziet die er nu wekelijks zijn... negennegentig procent daarvan is gedoemd om te floppen. Dat is heel fout. Alle 'majors', Warner, Geffen, noem maar op, zijn groot geworden omdat ze op een bepaald moment geloofd hebben in een aantal artiesten. Die firma's zijn met hun artiesten meegegroeid. Dat kan vandaag niet meer. Je contract met de platenfirma mag nóg zo goed zijn: op een bepaald moment maakt men de rekening. Indien het saldo negatief is, zeggen ze: 'Brave jongen, het is goed geweest, maar nu, buiten.' Het is best mogelijk dat men je nadien nog chanteert ook: je bent buiten, maar o wee als je morgen tekent bij een andere platenfirma. Je moet ons nog altijd inlichten, hé. We kunnen nog altijd het 'offer matches' of zo.

Wat ik wel een plezante evolutie vind: er zijn meer en meer goede, jonge juristen die zich haast uitsluitend met muziek en entertainment bezighouden. Het verandert dus wel. Je hebt een verhaal tegen een platenfirma. Je kan dingen eisen. Maar arbeidsrecht, dat ként een platenfirma niet! De dag dat men bij de belastingen zegt: 'Hola, jullie maken hier platen, jullie zijn dus aan het werken!' Als ze dan zouden checken bij de platenfirma's of die gasten wel ingeschreven zijn... Dat is een geweldig probleem!

Etcetera: Dat is toch wel één van de hiaten van het decreet. Het verwijst expliciet naar CAO's. Jullie vallen nu onder het decreet en zullen daarmee te maken krijgen, maar de platenfirma's blijven buiten schot. Ressorteren jullie onder een CAO?

Hillaert: Neen, totnogtoe niet, maar ik weet niet hoe dat nu met dat muziekdecreet zal zijn. Ik weet nog maar sinds een week dat Zita Swoon structureel gesubsidieerd wordt. Voor klassieke muziek bestaat er wel een CAO. Orkesten werken met uitvoerende artiesten, die hebben allemaal één of ander statuut en die presteren op het ogenblik van de repetitie of het optreden. Maar popmuziek valt daar helemaal buiten. Dat is allemaal zeer mistig. En de industrie gaat ervan uit dat popmensen werken uit liefde voor de muziek, hé. Want die roadie of die geluidstechnicus die om twee uur 's nachts, als hij al zestien uur aan het werk is, ergens op een toren mag kruipen om een spot naar beneden te halen, die dan enkele uren in de bus slaapt om vervolgens ergens in Parijs te herbeginnen... die dóet dat omdat hij dat graag mag. En die zal na een paar jaar ook wel zijn rekening maken en zich afvragen waar hij in godsnaam mee bezig is en een paar eisen gaan stellen. Er is geen enkele structuur.